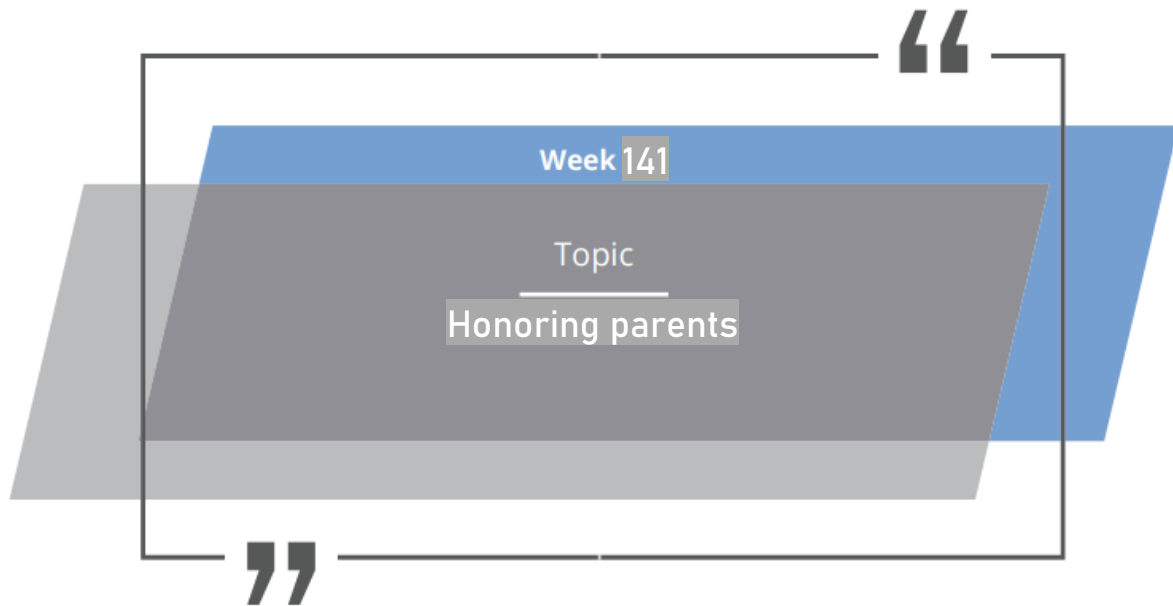

Kibud Av Va'em

להצלחת נסים בן ברטה

TWO ISSUES

There are two underlying halachic issues here.

The first is whether in the fulfillment of Kivud Av va'em one is obligated to spend one's own money or just one's parent's money.

For example, his mother or father ask him to purchase something, and he uses his own money instead of theirs, is that fulfilling the mitzvah of kibud av va'em in a greater way or is it equal when spending their money?

The second issue is what are the exact parameters of this Mitzvah for a Ben Noach (goyim)

איבעיא להו

לב. עין משפט
נר מצוה

[illegible]

מסורת הש"ס

[illegible][illegible]

מוסף דעם

מוארה. חסרין כמו
 נעמם מחללת (דברים כח
 ה) הנשיאים בעקלין
 ששעת כגון דעו חסרין
 רובא וישרעם כסו
 מועטת חסרין (מגדור)
 אמר ליה רב יודנה
 בריה דר' יוחנן רעים
 דדי יתקול לזון חסו
 (עמו דר') חסרין ליה
 חרובא בעקלין נטור.
 חסו נקט עתה חסו דלי
 חסו רבלי למועטת לזיסא
 חסרין כלל חסו חייטין
 חסרין חסר רובא
 (מגדור) חסרין חסרין
 חסרין.
 חסרין חסר חסר
 חסר חסר חסר חסר

תורה אור השלם
1. כבוד את אביו ואם
אביו לשמען יאריסן ישיך
על תורתו אשר י
אלהים נתן לך
שמות כי י
2. כבוד את רבך
וקראשית לביתך
מישיב י

1. Is the son required to pay for his parents' needs out of his own pocket, or is he merely required to expend the effort to see that their needs are met?
2. However, even according to Rav Yehudah, this obligation applies only when the father has no money of his own with which to provide for himself (*Chazon Ish*; *Even HaEzer* 148).
3. According to this view, even if the father does not have any money to support himself, the mitzvah of honoring one's father does not obligate a son to support his father out of his own funds. However, there is a mitzvah to give charity to any indigent person; this mitzvah (with the specifications delineated in *Yoreh Deah* 247-259) would obligate the son to assist his father monetarily (*Tosafos, Rosh*; see *Maharsha*; see also [note 15 below](#)).

משל מי — From whose assets are the needs of the parents provided?^[1]

The Gemara presents a dispute in this matter:

— רב נחמן בר אושעיא אמר ^[2] **— משל בן — Rav Yehudah said:** **— רב יהודה אמר**
Rav Nasan bar Oshaya said: משל אב — from the father's. ^[3]

A ruling is issued:

— אורו ליה רבנן לרב ירמיה ואמרי לה לבריה דרב ירמיה — **The rabbis rendered a decision to**
רב ירמיה, and some say it was to Rav Yirmiyah's son, אב — in
accordance with the one who says that it is from the father's assets.^[4]

The Gemara challenges this ruling:

— נאמר: „כבד את־אביו ואת־אמו“ — IT IS
STATED: ^[5] **HONOR YOUR FATHER AND YOUR MOTHER; „כבד את־ה' מהונך“ — AND IT IS**
STATED elsewhere:^[6] **HONOR HASHEM FROM YOUR FORTUNE.** From the similar formulation of the
two verses it can be inferred that **מה להלן בהסרון כס — JUST AS THERE, honoring God**
INVOLVES A LOSS OF MONEY, ^[7] **אף כאן בהסרון כס — ALSO HERE, honoring one's parents**
INVOLVES A LOSS OF MONEY. ואי אמרת משל אב — But if you say that only the father's
assets need be used to provide his needs, מאי נפקא ליה מיניה — what is the difference to
[the son]? ^[8]

The Gemara answers:

— לביטול מלאכה — The son could lose money because of the disruption of his work. ^[9]

The Gemara makes another attempt to prove whose assets are used to provide the father's needs:

תא שמע — Come, learn the answer from a Baraisa: שאלו את רבי אליעזר — THEY ASKED R' ELIEZER: עד היכן כיבוד אב ואם — TO WHAT EXTENT IS one obligated to HONOR his FATHER AND MOTHER? אמר להם — HE ANSWERED THEM: בפניו ואינו מכלימו — TO THE POINT THAT IF [THE FATHER] TAKES A WALLET AND THROWS IT INTO THE SEA IN [HIS SON'S] PRESENCE, [THE SON] DOES NOT EMBARRASS HIM. ^[16] ואי אמרת משל אב — But if you say that only the father's assets need be used to provide his needs, מאי נפקא ליה מיניה — what is the difference to [the son]? ^[17]

The Gemara refutes the proof:

בראוי ליוורשו — The Baraisa refers to the potential heir, who is adversely affected by any loss incurred by his father. ^[18]

The Gemara records such an observance of honoring the father:

וכי הא דרבה בר רב הונא — And this is similar to that which occurred to Rabbah bar Rav Huna. דרב הונא קרע שיראי באנפי רבה בריה — For Rav Huna once tore silks in the presence of Rabbah his son, אמר איחול איחוי אי רתח אי לא רתח — saying to himself: Let me see if he gets angry or if he does not get angry. ^[19]

The Gemara questions Rav Huna's conduct:

ודלמא רתח וקעבר א — But perhaps [Rabbah] would have gotten angry, and his father [Rav Huna] would thereby have violated the Biblical prohibition: *Before a blind man you shall not place a stumbling block.* ^[20] — ? —

The Gemara answers:

דמחיל ליה ליקריה — [Rav Huna] waived the honor [due him]. ^[21]

The Gemara raises another objection to Rav Huna's conduct:

והא קעבר משום כל תשחית — But [Rav Huna] violated the command not to destroy useful possessions! ^[22] — ? —

The Gemara answers:

דעבר ליה בפומביי — He did it along the seams. ^[23]

The Gemara objects:

ודילמא משום הכי לא רתח — But perhaps that was the reason [Rabbah] did not get angry! What did the test prove? ^[24]

The Gemara answers:

דעבר ליה בשעת ריתחיה — He did it at a time of [Rabbah's] anger. ^[25]

16. To try to prevent the loss of the wallet (*Atzmos Yosef*, see [Tosafos רב](#) [ד"ה רב](#)). [The Baraisa's choice of this case as an illustration of "honor" is apparently difficult, as it would seem more likely for it to fall under the category of "reverence" (see [31b](#)). However, *Maharam* (in Responsa §136) writes that since the father receives some satisfaction from the act of throwing the wallet into the sea, it is then similar to the physical satisfaction of food and drink with which the father must be provided under the law of "honor".]

17. Since the father's needs are supplied from his own assets, R' Eliezer must be referring to the father disposing of his own wallet. [The son would not be required to allow his own wallet to be thrown into the sea.] That being the case, why should the son care enough to think of embarrassing his father? (*Rashi*).

18. The son is interested in protecting his father's assets because he will eventually inherit them. The Baraisa therefore teaches that if the father attempts to throw away his money, thereby diminishing his son's inheritance, the son is nevertheless required not to embarrass his father to prevent the loss.

19. Rav Huna wanted to test his son in order to guide him in the observance of the mitzvah to honor one's father (*Meiri*).

20. [Leviticus 19:14](#). [This verse is interpreted by the Gemara in several places (e.g. [Pesachim 22b](#)) to prohibit any act that could cause another person to violate a law.] Here, if Rabbah had gotten angry, he might have said something disrespectful to his father [in violation of the mitzvah to revere him]. By causing his son to sin, Rav Huna would have personally violated the prohibition of [לפני עור](#) (*Rashi*; see *Meiri*).

21. The Gemara below will state that a father may absolve his son of the obligation to honor him. Since Rav Huna did so before tearing the silks, even if Rabbah had reacted in a disrespectful manner, he would not have violated the law to honor his father. Consequently, Rav Huna did not risk causing another person to sin.

22. In describing the laws of warfare, the Torah writes ([Deuteronomy 20:19](#)): [בית צור אל-עיר ימים רבים להלחם](#): *When you besiege a city for many days to wage battle against it to take it, you shall not destroy its trees*. As evident from this Gemara, that prohibition applies at all times, not only during wartime, and it applies to the destruction of any useful article (see [Rambam, Hil. Melachim 6:8](#) with *Kesef Mishnah*). The Gemara therefore asks how Rav Huna was permitted to tear the silks.

23. I.e. he tore them in a way that did not depreciate their value [since they could be sewn back together] (*Rashi*).

24. If Rav Huna was not tearing the clothes in a destructive manner, what cause would Rabbah have to get angry? Hence, even though Rabbah did not act disrespectfully in this instance, this did not demonstrate anything.

25. Since Rabbah was upset [over some other matter], he would not notice that Rav Huna was tearing the silks only along the seams. It was therefore a legitimate test of Rabbah's reactions.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות כבוד אב ואם סימן רמ

זה שמאכילו ומשקהו, משל אב ואם, אם יש לו. ואם אין לאב, ויש לבן, כופין אותו וזן אביו כפי מה שהוא יכול. ואם אין לבן, אינו חייב לחזר על הפתחים להאכיל את אביו. הגה: וי"א דאינו חייב ליתן לו רק מה שמיחייב ליתן לצדקה (כן כתב הב"י דנראה כן מדברי הרי"ף והרא"ש, וכ"כ הר"ן פ"ק דקידושין).

The Shulchan Aruch Yoreh Deah 240 rules that there is no obligation to spend one's own money. We will see, however, that Rav Elyashiv zt"l has a crucial caveat regarding this point. But even without Rav Elyashiv's caveat, both Tosafot and the Sefer HaChinuch explain that when a parent requires treatment and the parent does not have the money, the child is obligated in spending his own money.

אורי ליה רבנן לרבי ירמיה במ"ד
משל אב. משמע שכך הלכה
וכן פסק בשאלות דרב אחאי בפרשת
וישמע^(ט) (סוף סימן ט) ופסק היכא דלית
ליה לאב ואית ליה לבן חייב הבן לזון
אביו וכן פסק ר"י ור"ח דאם אין לאב
ממון והבן יש לו דצריך הבן לפרנסו
משלו דלא יהא אלא אחר כדאמר
בגמרא שנתפתמה (כתובות דף מט:)
ט' דרב אכפיה להווא גברא ואפיק
מיניה ארבע מאה זוזי לצדקה ועוד
דאמרינן בירושלמי^י אמר רבי יוסי
הלואי דהוין כל שמעתתי ברירי לי
כהך שכיפין את הבן לזון את אביו
ועוד ראייה מהא דאמר בירושלמי
דרבי יונתן ורבי יאשיה הוו קאזלי
באורחא אתא ההוא גברא וקא נשק
לברעיה דרבי יונתן אמר מאי האי
אמר ליה דאמרי ליה זיל צעוק בבי
כנישתא כלומר הוריתי לו שיעשה כל
ק' שיפרנסנו בנו א"ל אחאי לא אכפי'
מר אמר ליה כגון זו כופין בתמיה
אמר ליה את צריכת לכך פירוש וכי
לא ידעת דכופין פשיטא דכופין ועוד
ראיה מירושלמי שהבאתי למעלה^ז כד
את ה' מהוין אם יש לו ממון חייב
ואם לאו פטור ובכבוד אב ואם נאמר
כד את אבך ואת אמך דמשמע בין
יש לו הון ובין אין לו הון^ח:

משמע שכך הלכה, וכן פסק בשאלות דרב אחאי בפרשת וישמע (סוף סימן נז) ...

Halachah: It implies that this is the Halachah, and this is how the She'iltot d'Rav Achai Gaon ruled in Parshas va'Yishma Yitro' (at the end of Si'man 57)...

ופסק היכא דלית ליה לאב ואית ליה לבן, חייב הבן לזון אביו. וכן פסק ר"י ור"ח -דאם אין לאב ממון והבן יש לו, דצריך הבן לפרנסו משלו ...

Halachah (cont.): He also Paskens that there where the father does not have but the son does, the son is Chayav to sustain his father, and this is also the ruling of the Ri and Rabeinu Chananel - that if the father has no money and the son does, he is obligated to sustain him with his own money...

דלא יהא אלא אחר...

Reason: Since he is no worse than a stranger...

כדאמר ב'נערה שנתפתתה' (כתובות דף מט:) ד'רב אכפיה להווא גברא, ואפיק מיניה ארבע מאה זוזי לצדקה' .

Proof #1: About whom the Gemara writes in 'Na'arah she'Nispatsah' (Ketubot, Daf 49b) that 'Rava forced Rav Natan to pay four hundred Zuz for Tzedakah.'

ועוד, דאמרינן בירושלמי אמר רבי יוסי 'הלואי דהויין כל שמעתתי ברירי לי כהך - שכוּפין את הבן לזון את אביו' .

Proof #2: Moreover, the Yerushalmi (See Masoret ha'Shas) citing Rabbi Yossi, states 'I wish that all my statements would be as clear to me as this one - that one forces a son to feed his father.'

ועוד ראייה מהא דאמר בירושלמי דרבי יונתן ורבי יאשיה הוו קאזלי באורחא; אתא ההוא גברא וקא נשק לכרעיה דרבי יונתן. ...

Proof #3: And another proof emerges from the Yerushalmi (Ibid.) which relates how Rabbi Yonatan and Rabbi Yashiyah were traveling together, when a man came and kissed the feet of the former.

אמר 'מאי האי '?אמר ליה 'דאמרי ליה "זיל צעוק בבי כנישתא"! כלומר הוריתי לו שיעשה כל כך שיפרנסנו בנו. א"ל "אמאי לא אכפי' מר"?'

Proof #3 (cont.): In answer to Rabbi Yonatan's request for an explanation, Rabbi Yashiyah explained that he had instructed the man cry out in the Beis-ha'Medrash. To which Rabbi Yonatan asked Rabbi Yashiyah why he did not force the son to sustain his father?

אמר ליה "כגון זו כופין - " בתמיהה?אמר ליה "את צריכת לכך" - פירוש וכי לא ידעת דכופין? פשיטא דכופין!

Proof #3 (concl.): And in answer to Rabbi Yashiyah's Kashya whether one forces in such a case, Rabbi Yonatan replied 'Do you need me to tell that that? Of course, it is!'

ועוד ראייה מירושלמי שהבאתי למעלה "כבד את ה' מהונך" -אם יש לו ממון חייב, ואם לאו, פטור. ובכיבוד אב ואם נאמר "כבד את אביך ואת אמך" -דמשמע בין יש לו הון ובין אין לו הון.

Proof #4: And yet a further proof from the Yerushalmi (Ibid.) that Tosafot quoted earlier (in 31a DH 'Kabeid') ' "Kabeid et Hash-m me'Honach" - If one has money, one is Chayav; if not, he is Patur. Whereas by Kibud Av va'Eim, the Torah writes "Kabeid et Avicha ve'et Imecha" - implying whether one is wealthy or not'

לכבד האב והאם, שנאמר [שמות כ', י"ב] כבד את אביך ואת אמך וגו', ובא הפירוש [קידושין דף ל"א ע"ב], אי זהו כיבוד. מאכיל ומשקה, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא .

משרשי מצוה זו, שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלהים ואנשים. ושיתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו. וכשיקבע זאת המדה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובת האל ברוך הוא, שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון, ושהוציאו לאויר העולם וסיפק צרכו כל ימיו, והעמידו על מתכונתו ושלמות אבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת, שאלולי הנפש שחננו האל יהיה כסוס כפרד אין הבין, ויערוך במחשבתו כמה וכמה ראוי לו להזהר בעבודתו ברוך הוא.

דיני המצוה. כגון כבוד זה מנכסי מי חייב לעשותו אם משל אב או משל עצמו, והלכה משל אב אם יש לו נכסים לאב, ואם לאו יחזר הבן אפילו על הפתחים ויאכיל אביו, וכיבוד אב ואם אי זה קודם, ועד היכן כבוד אב ואם, ואם מחל על כבודו אם יהיה מחול, ואם יראנו עובר על דברי תורה באי זה לשון ימנעוהו, ואם יצוהו אביו לעבור על דברי תורה שלא יאמינהו בזה, וכי חייב לכבדו בחייו ובמותו, וכיצד הוא הכיבוד במותו, ויתר פרטיה, מבוארין בקידושין [דף ל' ע"ב ואילך], וקצת מהן במקומות מהתלמוד.

It is only appropriate for one to recognize and reciprocate kindness to those who have dealt kindly with him, and certainly not to act in a vile manner, estranging oneself and being an ingrate, for this is a bad character trait that is completely despised by both Hashem and man. One should appreciate the fact that his parents are the source of his very existence in this world, and it is therefore appropriate for him to act as respectfully and beneficially as he can. Besides having brought him into the world, they also expended tremendous effort in raising him as a child. When this trait [of honoring ones parents] becomes fixed in ones soul—he will come to recognize the goodness of Hashem, for He is the reason for his existence and the reason for the existence of all of his forefathers [all the way back to] Adam Harishon, and He provides him with all of his needs throughout his entire life, and He keeps him intact and in good health, and gave him a neshamah to know and think, for without the neshamah that Hashem graciously bestowed upon his - he would be like a horse or mule without understanding, and he should meditate at length in his thoughts how worthy it is to heed Hashem's service.

IS IT TZEDAKA OR KIVUD AV V'AIM?

There is a fundamental debate as to the nature of this obligation of spending one's own money when the parent does not have it. Is it on account of the Mitzvah of Tzedaka or on account of the Mitzvah of Kivud Av v'Aim? Tosafot in Kiddushin holds that it emanates from the obligation of Tzedakah. The Sefer HaChinuch, however, cites a drasha from the Talmud Yerushalmi, "kaved et Hashem mehoncha" that this obligation stems from the Mitzvah of Kivud Av v'Aim.

Baba batra 8b:

Gemara background: [Rabbi Nahman](#)'s statement "they can seize collateral for the charity; i.e., they can collect charity by force, **and even on Shabbat eve**, when people are busy and might claim that they have no time or money", applies **when** the contributor is **rich**, in which case the collectors may seize money from him even by force. **That**, [Rabbi Yitzhak](#)'s statement, applies **when** he is **not rich**, in which case the collectors who take money from him by force are termed oppressors of [Israel](#). **This** right to force contributions from the rich is **like** what occurred in the incident in which [Rava](#) compelled Rav Natan bar Ami and took four hundred dinars from him for charity.

תוספות בבא בתרא ד"ה אכתפיה

Tosafot justifies why he was able to force him

וא"ת והא בפרק כל הבשר (חולין דף קי: ושם ד"ה כל) אמר כל מ"ע שמתן שכרה [כתובה] בצדה אין ב"ד של מטה מזהרים עליה

Question: In Chulin (110b), it says that any Mitzvat Aseh for which the reward is written next to it (in the Torah), Beit Din below is not warned [to force people to fulfill it];

וגבי צדקה כתיב כי פתוח תפתח את ירך לו וכתיב כי בגלל הדבר הזה יברכך (דברים טו)

Regarding Tzedakah, it says "Ki Paso'ach Tiftach Es Yadecha", and "Ki Biglal ha'Davar ha'Zeh Yevarechecha"!

ואר"ת דהאי כפיה בדברים כמו כפייה ועל בפרק נערה שנתפתתה (כתובות דף נג.)

Answer #1 (R. Tam): [Rava] forced him verbally, like "[Rav Papa verbally] forced [Yehudah ber Mereimar], and he entered."

ועוד תירץ דהכא קבלו עליהם שיכופו אותן הגבאי

Answer #2 (R. Tam): Here, they accepted on themselves that the Gabai may force them.

ולר"י נראה דבצדקה כופין משום דאית בה לאו דכתיב בה לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ וגו'

Answer #3 (Ri): We may force for Tzedakah, since there is also a Lav (against not giving) "Lo Se'ametz Es Levavcha v'Lo Sikpotz..."

ולריצב"א נראה דהא דאין ב"ד מוזהרין על מצות עשה שמתן שכרן בצדה היינו דאין נענשין

Answer #4 (Ritzva): Beit Din is not warned about a Mitzvat Aseh for which the reward is written next to it (in the Torah), i.e. they are not punished for it (but they may force people to fulfill it).

וכן משמע בירושלמי דהמוכר את הספינה

Support: The Yerushalmi in Bava Batra connotes like this.

וההיא דכל הבשר (שם) דלא הוה מוקיר אביו וכפתוהו ואמר להו שבקוהו

Implied question: In Chulin (110b), it says a man was not honoring his father, and [Beit Din] forced him. [Rami bar Tamri] said "leave him" (since Beit Din is not warned about this Mitzvah)!

ה"פ אינכם מוזהרין להכריחו עד שיעשה כשאר מצות עשה

Answer: He meant that you are not warned to force like for other Mitzvot Aseh;

**דאם א"ל עשה סוכה ולולב ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו כדאמר בהכותב (כתובות דף פו: ושם)
[וע"ע תוס' כתובות מט: ד"ה אכפייה ותוס' חולין קי: ד"ה כל].**

If they told him to make a Sukah or [take] a Lulav, and he does not fulfill, we lash him until he dies, like it says in Ketubot (86b). (See also Tosafot Ketubot 49b, Chulin 110b. In Ketubot, he gives another answer, that in the city they fixed how much people must give.)

Rav elyashiv states that the rule of Bait Din not forcing someone to pay money for kivud av v'aim is not applicable when the obligation of tzedakah comes from the actual obligation of Kivud Av v'aim.

Is the mitzvah of kibud av va'em a mitzvah between man to man or man to G-d.?

The difference would be if one transgresses does he have to ask his parents forgiveness or just Hashem?

מנחת חינוך מצוה לג

ומכל מקום אני מסופק לפי המבואר בר"מ הלכו' תשובה ובש"ס דעבירות שבין אדם לחבירו לא מהני תשובה ולא יום הכפורים עד שירצה א"ח אם כאן במצוה זו של כיבוד דהוא נוסף דגזה"כ הוא דנוסף על כיבוד כל אדם דבאדם אחר אין איסור אלא לצערו וכאן מצוה לכבדו אם לא כיבדו אפשר דהיא רק מצות המקום ב"ה ולא בין אדם לחבירו דבין אל"ח אינו אלא במה שהוא שוה לכ"א אבל כאן הוא רק באו"א א"כ אינו אלא כמצות שבין אדם למקום ב"ה א"ד כיון שהשי"ת ציוה זו המצוה בין אל"ח הוי בין אדם לחבירו ולא מהני תשובה אם לא שירצה את אב ואם.

ואם נשבע שלא יכבד אב ואם נראה דהוי שבועת שוא כמו נשבע שלא יאכל מצה או לא יניח תפילין דאין שבועה חל והוי ליה ש"ש דנשבע לבטל את המצוה ער"מ פ"ה מה"ש וש"ס ויו"ד ה' שבועות וא"ד למ"ש הר"מ שם פ"ה ה"ב אם נשבע שיעשה חבירו איזה דבר או לא יעשה דאין זה ש"ש דהא ביד חבירו לקיים שבועתו א"כ ה"נ קי"ל האב שמחל ע"כ כבודו מחול א"כ יש ביד האב לקיים שבועתו ז"א דאב שמחל ע"כ הוא מחול אבל מ"מ לא קיים מצות כיבוד רק א"צ לכבד וזה נשבע שלא יקיים מצות כיבוד ומצות כיבוד הוא כשאביו רוצה שיכבדו והוי נשבע לבטל המצוה דאם אביו מוחל אין כאן מצות כיבוד וז"פ. והנשבע שלא לכבד אשת אב ובעל אמו דהוא רק מדרשת דאת השבועה חל כמו ח"ש ער"מ שם ויו"ד סי' רל"ח וכן על אחיו. אך לסברת הרמב"ן שהבאתי דאישים הללו הם בכלל כיבוד אבות א"כ אפשר דאינו חל אך מ"מ נראה דחל כיון דלא נפקא אלא מדרש'. ואם אביו או אמו חרשי' או שוטים מ"מ חייב לכבד אותם כפי דעתם ער"מ ובהשגות ובשו"ע יו"ד. ואם צריך לבזבז על מצוה זו חומש ממונו ככל מ"ע לכאורה כיון דקי"ל משל אב א"כ א"צ אך יש לחלק עשו"ע ותבין. והנה הרהמ"ח כתב כאן דכופין על מצוה זו כמו בכל המצות. וע' בהגהות סוף ספר משמ"ל תמה ע"ז הא מבואר בחולין פכ"ה דעל כאו"א אין כופין דמ"ע שמתן שכרה בצדה אין כופין ועט"ז סי' ר"מ וכעת ל"מ לר"מ שיביא ד"ז ועמ"ל פי"ג מהל' עבדים הי"ד ויבואר בארוכה אי"ה בדיני כפיה בכל המצות ואכ"מ: